

صلى الله عليه وسلم

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد تهران مرکزی

دانشکده حقوق

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

حقوق جزا و جرم شناسی

موضوع :

سیاست جنایی امنیت محور

استاد راهنما :

دکتر مهرداد رایجیان اصلی

استاد مشاور :

دکتر شهلا معظمی

دانشجو :

عارف علی نژاد ساروکلایی

زمستان ۹۰

فهرست مطالب

مقدمه

الف) تبیین مسأله.....	۱۱
ب) روش تحقیق.....	۱۳
ج) پیشینه تحقیق.....	۱۳
د) اهمیت موضوع و انگیزه انتخاب آن.....	۱۴
ه) پرسش ها و فرضیه های تحقیق.....	۱۴
و) سازماندهی تحقیق.....	۱۵
بخش نخست : شناخت گفتمان سیاست جنایی امنیت محور.....	
فصل نخست : مفاهیم و مبانی سیاست جنایی امنیت محور.....	
مبحث نخست : شناخت سیاست جنایی.....	۱۸
گفتار اول : مفهوم سیاست جنایی.....	
الف) مفهوم مضیق.....	۱۹
ب) مفهوم موسع.....	۲۲
گفتار دوم : جنبه های سیاست جنایی.....	
الف) سیاست جنایی تقنینی.....	۲۵
ب) سیاست جنایی قضایی.....	۲۶
ج) سیاست جنایی اجرایی.....	۲۷
د) سیاست جنایی مشارکتی.....	۲۷

۳۰	مبحث دوم : شناخت امنیت
۳۰	گفتار اول : شاخص های امنیت
۳۰	الف) امنیت به مثابه نیاز
۳۱	ب) امنیت به مثابه هدف
۳۳	گفتار دوم: جنبه های امنیت
۳۳	الف امنیت ملی
۳۵	ب)امنیت بین المللی
۳۶	ج امنیت اجتماعی
۳۹	فصل دوم : تکثرویکردهای پاسخ دهنده در سیاست جنایی امنیت محور
۴۰	مبحث نخست : رویکردها و توجهات منطبق با عوامل تهدید کننده امنیت
۴۰	گفتار اول : رویکردهای کلاسیک
۴۰	الف) رویکرد گذشته نگر : آموزه سزادهی
۴۲	ب) رویکرد آینده نگر : آموزه های کاهندگی (تقلیل گرایی)
۴۴	گفتار دوم : رویکردهای جدید
۴۴	الف) رویکردهای سرکوبگر
۴۴	۱- تسامح صفر، پایان دوره مدارا
۴۷	۲-قوانین سه ضربه
۵۲	۳- جنگ علیه تروریسم با تکیه بر بازخوانی نظریه حقوق کیفری دشمن مدار

۵۶	ب) رویکردهای پیشگیرانه.....
۵۶	۱- سزادهی منعطف.....
۵۹	۲- مدیریت خطر.....
۵۹	۲-۱: تحلیل خطر: از جامعه خطر مدار تا بزهکاران خطرناک.....
۶۱	۲-۲: مدیریت مجرمان پر خطر.....
۶۵	مبحث دوم: امنیت گرایي بر مبنای مدل های سیاست جنایی.....
۶۶	الف: مدل لیبرال.....
۶۹	ب: مدل اقتدار گرا.....
۷۰	ج: مدل اقتدار گرای فراگیر.....
۷۳	بخش دوم: تحلیل تطبیقی سیاست جنایی امنیت محور.....
۷۴	فصل نخست: جنبه های ملی سیاست جنایی امنیت محور.....
۷۴	مبحث نخست: امنیتی شدن حقوق کیفری ماهوی در ایران.....
۷۵	گفتار اول: جرم انگاری گسترده و توسعه عناوین مجرمانه.....
۷۵	الف) جرم انگاری اندیشه مجرمانه.....
۷۵	۱- تبانی.....
۷۷	۲- طرح براندازی حکومت.....
۷۹	ب: گسترش دامنه شمول محاربه: از جرم محاربه تا جرایم در حکم محاربه.....

گفتار دوم : امنیتى شدن حقوق كیفى شكلى: آیین دادرسی ویژه (افتراقی) در جرایم

علیه امنیت ۸۱

الف) صلاحیت ویژه ۸۲

۱- صلاحیت بر مبنای نوع جرم ۸۳

۲- صلاحیت بر مبنای شخصیت متهم ۸۵

ب) تحدید تضمین های دادرسی ۸۸

۱- محدودیت مداخله وکیل در دادرسی ۸۹

۲- تسری قرارها به بازداشت موقت ۹۰

۳- غیر علنی بودن رسیدگی ۹۱

فصل دوم : جنبه بین المللی سیاست جنایی امنیت محور

مبحث اول : پدیدار شناسی تروریسم و تحلیل آن به عنوان عامل تهدید کننده امنیت بین

المللی ۹۴

الف) تروریسم ، تاریخچه و مفاهیم ۹۴

۱- تاریخچه ۹۴

۲- مفاهیم ۹۷

ب) به سوی اجماعی جهانی در جنگ با تروریسم ۱۰۰

ج) بحران امنیت و انسداد قواعد حقوق بشر ۱۰۴

مبحث دوم : جنگ با تروریسم و نقض موازین حقوق بشر	۱۰۶
الف : اعلام وضعیت فوق العاده و تعلیق برخی قواعد حقوق بشر	۱۰۹
ب - نقض حق بر حریم خصوصی	۱۰۹
ج- تجویز بازداشت موقت نامحدود	۱۱۲
د- توسل به شکنجه ، ضرورتی اجتناب ناپذیر؟	۱۱۶
نتیجه گیری و پیشنهاد ها	۱۱۹
فهرست منابع	۱۲۶

تقدیم به :

پدر و مادرم به خاطر زحماتِ بی شائبه و بی منتشان

و

همه کسانی که مشوق من در راه علم آموزی بوده اند

و

معلمانی که دانش اندکم را مدیون آن ها هستم

و

استاد فقید دکتر رضا نوربها

سپاس و قدر دانی

بر خود واجب می دانم از کلیه اساتید دوران تحصیل و به ویژه در دوران نگارش این پایان نامه که اینجانب را راهنمایی کرده اند، تشکر نمایم.

در ابتدا قدر دان استاد گرانقدر، دکتر رضا نوربها می باشم که تا نیمی از نگارش پایان نامه اینجانب را از نظریات خویش بهره مند ساخته ولی متأسفانه از نظریات ایشان بی بهره گردیدم.

از آقای دکتر مهرداد رایجیان اصلی کمال قدر دانی را دارم که هم سمت استاد مشاور و هم استاد راهنما را در این پایان نامه بر عهده داشته و با دقت و حساسیت، کاستی های پایان نامه را به این جانب گوشزد نموده و موجبات غنای این پایان نامه را فراهم آورده است. همچنین بر خود لازم می دانم که از زحمات بی شائبه سرکار خانم دکتر شهلا معظمی در سمت استاد مشاور که خود موجب افزایش اعتبار این پایان نامه شده است تشکر نمایم. از آقای دکتر بهروز گلپایگانی نیز بابت نقد این پایان نامه و ذکر ایرادات آن کمال تشکر را دارم.

چکیده:

سیاست جنایی هم در نوع مضیق و هم در نوع موسع ارتباط گسترده ای با امنیت دارد و در واقع، هدف اصلی از تنظیم هر سیاست جنایی رسیدن به امنیت می باشد. حقوق کیفری به عنوان هسته مرکزی سیاست جنایی، در چند دهه اخیر با شکل گیری اشکال نوین بزهکاری و ناکارآمدی رویکرد های اصلاح و درمان و تحت تاثیر جنبش های بازگشت به کیفر، به سمت رویکر های امنیت مدار سوق پیدا کرده است. این امر با ورود جهان به هزاره سوم و شکل گیری حوادث تروریستی ۱۱ سپتامبر در آمریکا و حوادث تروریستی دیگر به صورت یک رویه متداول نمود پیدا کرده است. جهت گیری های جدید سیاست جنایی - و به طور خاص تری حقوق کیفری - با محوریت قرار دادن امنیت، از طریق تصویب قوانین سخت گیرانه، کاهش تضمین های دادرسی و اعطای اختیارات فراوان به مقامات اجرایی امنیت را در تقابل با آزادی قرار داده و جامعه را به سمت پلیسی کردن و خطر مداری سوق می دهد. بازتاب رویکرد های امنیت مدار در عصر حاضر باعث می گردد تا حقوق کیفری در چالش با قواعد حقوق بشر قرار گیرد و اسباب تعرض به آن را فراهم آورد.

کلید واژگان: سیاست جنایی، امنیت ملی، امنیت گرای، تروریسم، حقوق بشر

مقدمه :

تبیین مسأله :

سیاست جنایی چه در مفهوم مضیق - به معنای مجموعه روش های انتخاب ضمانت اجراهای کیفی - و چه در مفهوم موسع - به عنوان روش های مطالعه و سازماندهی شیوه های عقلانی برای پیشگیری و کنترل پدیده مجرمانه - دارای ارتباط تنگاتنگی با امنیت می باشد و هر دو به نحوی لازم و ملزوم یکدیگرند . سیاست جنایی و امنیت هر دو از جمله موضوعاتی می باشند که هر کدام گستره وسیعی از مطالعات علمی - علیرغم این که هر دو موضوعاتی کاربردی اند - را در بر می گیرند .

حقوق کیفی به عنوان (هسته اصلی یا محل قوی ترین فشار و تنش و نیز بزرگ ترین قابلیت رویت^۱)، نقش بسیار حساسی را در سیاست جنایی ایفا می کند ، چرا که خصیصه توصیفی - ضمانتی این رشته آینه تمام نمای ارزش های مورد قبول جامعه و بیانگر نوع روش های مقابله با پدیده مجرمانه می باشد . سیاست جنایی در عصر حاضر علیرغم این که در تعامل با سایر علوم طیف وسیعی از روش های نوین ضابطه مند در مقابله با پدیده مجرمانه را در بردارد ، با بحران های امنیتی مواجه شده است و این امر امنیت را در محوریت قرار داده و جایگاه برجسته ای را به آن اعطا کرده است . پر واضح است که هدف از تنظیم هر سیاست جنایی برقراری امنیت بوده و سیاست جنایی بدون امنیت معنا نداشته و حتی تصور نمی شود، ولی اهمیتی که متولیان سیاست جنایی به امنیت در تعامل با سایر ارزش ها از جمله آزادی های مدنی و شهروندی می دهند کمی پرسش برانگیز شده است !

^۱ - ر.ک دلماس مارتی ، میری ؛ نظام های بزرگ سیاست جنایی (جلد اول) ترجمه علی حسین نجفی ابرند آبادی ، انتشارات میزان ، چاپ اول

سیاست جنایی و به طور خاص تری حقوق کیفری در عصر حاضر شکل جدیدی به خود گرفته و تا حدودی به تاثیر از رویکرد های امنیت مدار نقش کلاسیک آن مبنی بر حفظ حقوق شهروندی - با تکیه بر تضمین های حقوقی و قضایی - کمرنگ شده است . شکل جدید حقوق کیفری با روی کار آمدن رویکردهای سرکوبگر مانند حقوق کیفری دشمن مدار^۱ و جنگ علیه تروریسم^۲، تا حدودی حقوق کیفری کلاسیک و سازوکارهایش را به حاشیه رانده است . عبور از محدودیت های حقوق کیفری و توسل به راهکارهای فرا حقوقی با محوریت امنیت موجب بروز پدیده ای نام امنیت گرایی شده است . (امنیت گرایی ، تعبیری است که در سال های پایانی سده بیستم در زبان حقوقدانان افتاد^۳). این امر با بحران های جرم و جنایت در دهه های آخر قرن بیستم و ورود جهان به هزاره سوم و با وقوع حملات ۱۱ سپتامبر با گفتمان جنگ طلبانه و دشمن انگارانه عجین شده است . عمده گفتمان امنیت مدار پس از حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در آمریکا ایجاد گردید و این حوادث گرانگه تحولات حقوق کیفری در عصر حاضر گردیده است .

سیاست جنایی در این تحقیق دو شکل به خود می گیرد : اول در شکل حقوقی آن به معنای بررسی ضمانت اجراها و برنامه های کنترل بزهکاری با بررسی مختصر سیر تاریخی آن به صورت مبنایی و مصداقی . گر چه بسیاری از رویکرد هایی که در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته اند را نمی توان امنیت مدار تلقی کرد ، ولی بررسی سیر تاریخی این رویکرد ها خالی از لطف نیست و ما را جهت نائل آمدن به فهم رویکرد های امنیت مدار یاری می دهد. دوم شکل هژمونیک سیاست جنایی که با پیشوایی

^۱ Criminal law of Enemy

^۲ - war on Terrorism

^۳ - عالی پور ، حسن ؛ توازن میان امنیت ملی و آزادی های فردی در پرتو مقابله با تروریسم ، رساله جهت دریافت دکترای

حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه شهید بهشتی ، زمستان ۸۷ ص ۱۹۳

قانون و امنیت همراه می باشد که در برخی موارد جنبه سیاسی به خود گرفته و از قانون و حقوق کیفری به عنوان ابزاری جهت مواجهه با بحران های امنیتی استفاده کرده و موجبات تعرض به موازین حقوق بشر را از این طریق فراهم می آورد . این امر در هزاره سوم با شدت گرفتن عملیات های تروریستی و تهدیداتی که متوجه امنیت ملی کشورها گردیده ، مبنای سیاست جنایی بسیاری از کشور ها شده است .

روش تحقیق

تحقیق حاضر با استفاده از روش تحلیلی توصیفی صورت گرفته و اطلاعات آن با روش کتابخانه ای از طریق مراجعه به منابع (اعم از کتب ، مجلات و ...) گردآوری شده و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است . نگارنده در این تحقیق سعی کرده است با استفاده از منابع حقوقی و غیر حقوقی با رویکرد چند بعدی به موضوع پرداخته و تا حد ممکن از استدلال های شخصی نیز استفاده کند .

پیشینه تحقیق

علیرغم اهمیت موضوع ، تاکنون تحقیق جامع و منسجمی در این رابطه و تحت این عنوان صورت نگرفته و تنها به صورت پراکنده^۱ در قالب پایان نامه ها و کتب و مقالات مختلف به زوایای گوناگون آن پرداخته شده است . اگر چه سیاست جنایی ایران و برخی کشور ها به صورت کتب درسی تحت عنوان جرایم علیه امنیت^۲ مورد بررسی قرار گرفته است ولی هیچ کدام به طور خاص رویکرد های جدید امنیت مدار

^۱ - به عنوان نمونه:

دلماش مارتی ، میری ؛ نظام های بزرگ سیاست جنایی (جلد اول) ترجمه علی حسین نجفی ابرند آبادی ، انتشارات میزان ، چاپ اول ۱۳۸۱
آقابابایی، حسین ؛ قلمرو امنیت در حقوق کیفری ، انتشارات پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ، چاپ اول ۱۳۸۹
عالی پور ، حسن ؛ توازن میان امنیت ملی و آزادی های فردی در پرتو مقابله با تروریسم ، رساله جهت دریافت دکترای حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه شهید بهشتی ، زمستان ۸۷

عباد الله پور ملکی ، فتاح ؛ بررسی مدل های اقتدار گرای سیاست جنایی ، پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد جزا و جرم شناسی ، دانشگاه علامه طباطبائی ، بهار ۱۳۸۸

^۲ - میر محمد صادقی ، حسین ؛ جرایم علیه امنیت و آسایش عمومی ، انتشارات میزان ، چاپ سوم ۱۳۸۲
مجیدی ، محمود ؛ جرایم علیه امنیت ، انتشارات میزان ، چاپ اول ۱۳۸۶

که در چند دهه اخیر در دنیا در حال اتفاق افتادن است را مورد بررسی قرار نداده اند. با این حال سعی بر این بوده تا با استفاده از جدیدترین منابع به این موضوع پرداخته شود.

اهمیت موضوع و انگیزه انتخاب آن

امنیت از جمله بنیادیترین دغدغه‌های بشر در طول تاریخ بوده است و پدیده مجرمانه - اعم از جرایم و انحرافات - همیشه به عنوان عامل محل امنیت موجب تهدید آن گردیده است، که همین مسئله جایگاه ویژه‌ای را به آن می‌دهد و دولت هم نیز که وظیفه صیانت ارزش‌های جامعه را دارد، وارد فرآیند مقابله با این تهدیدات می‌کند. انگیزه نگارنده از انتخاب این موضوع بررسی زوایای گوناگون سیاست جنایی کشورها در رویارویی با تهدیداتی که ملت و دولت را با خطر مواجه می‌کند می‌باشد. از آنجایی که در فرآیند برقراری امنیت برخی از حقوق نادیده گرفته می‌شود در این تحقیق سعی شده است تا با اشاره به نقض این تعهدات پیشنهاداتی در راستای ارتقاء حقوق نادیده گرفته شده متهمین داده شود و آثار سوء امنیت مداری در جریان تنظیم یک سیاست جنایی تا حدودی برطرف گردد.

پرسش‌ها و فرضیه‌های تحقیق:

پرسش‌ها

۱- تغییر جهت گیری حقوق کیفری در عصر حاضر چه بازتابی در امنیتی شدن سیاست جنایی معاصر

داشته است؟

۲- چالش‌های تامین امنیت، بر اساس سیاست‌های سخت‌گیرانه و ساز و کارهای طردکننده، در

برخورد با موازین حقوق بشر چیست؟

فرضیه ها

۱- با توجه به بحران های بزهکاری در چند دهه اخیر ، مانند افزایش خشونت و نرخ بزهکاری و جرایم جدیدی چون جرایم سازمان یافته و افزایش موج عملیات های تروریستی بالاخص پس از ۱۱ سپتامبر آمریکا ، حقوق کیفری در عصر حاضر در قالب مداخله حداکثری در مقابله با پدیده مجرمانه و سرکوب بزهکاری در سیاست جنایی معاصر بازتاب یافته است .

۲- تامین امنیت بر اساس سیاست های سخت گیرانه و سازوکارهای طرد کننده و سرکوبگر در عصر حاضر مانند سیاست جنگ با ترور با پیش بینی قوانین سخت گیرانه و ساز و کار های طرد کننده ، کاهش حداقل سطوح تضمین ها و تعلیق برخی حقوق بنیادین ، به نقض موازین و اصول حقوق بشر می انجامد .

سازماندهی تحقیق

این تحقیق در دو بخش تنظیم شده است : بخش نخست این تحقیق تحت عنوان شناختِ گفتمان سیاست جنایی امنیت محور در سه فصل تنظیم شده است : در فصل اول به بررسی و تبیین مفاهیم سیاست جنایی و امنیت به دلیل این که مفاهیم تا حدودی دارای ابهام می باشند پرداخته می شود که تمهیدات ورود به فصل دوم را فراهم کرده است . در فصل دوم سیر تاریخی رویکرد ها و توجیحات فلسفی مجازات تحت دو گفتار با عناوین ، رویکرد های کلاسیک و رویکرد های جدید (که خود به رویکرد های سرکوبگر و رویکرد های پیشگیرانه تقسیم می شود) بررسی می گردد . و در فصل سوم نیز تحت عنوانی مجزا امنیت بر اساس ایدئولوژی های اخیر قرن بیستم و مدل های دولتی سیاست جنایی که ابتکار خانم میری دلماس مارتی^۱ می باشد مورد بررسی قرار می گیرد . بخش دوم تحقیق در دو بعد سیاست جنایی امنیت محور از جنبه ملی و بین المللی مورد ارزیابی قرار می گیرد . در گفتار اول سیاست جنایی ایران در حوزه جرایم

^۱ - Mirielle Delmas Marty

علیه امنیت در دو جنبه شکلی و ماهوی بررسی می گردد و در گفتار آخر نیز یکی از مهم ترین پدیده های که موجب شکل گیری گفتمان امنیت مدار در چند دهه اخیر شده است یعنی تروریسم از جنبه بین المللی با تاکید بر اسناد حقوق بشر بررسی می گردد .

بخش اول :

شناخت گفتمان سیاست جنایی امنیت محور

مبحث نخست : شناخت سیاست جنایی

در رابطه با شناخت مفهوم سیاست جنایی در ابتدا لازم است سیر تحولات و تطورات تاریخی درباره‌ی این اصطلاح به اجمال مورد بررسی قرار گیرد تا با دیدی کلی به بررسی مبنایی و مفهومی این اصطلاح پرداخته شود ، چرا که این اصطلاح در طی مرور زمان چهره‌های متفاوتی را از خود نشان داده و به اشکال گوناگونی نمود پیدا کرده است. با آگاهی و اشراف بر این تغییرات نظری و عملی می‌توان جایگاه این اصطلاح را در این تحقیق مشخص نمود.

گفتار اول: مفهوم سیاست جنایی

الف: مفهوم مضیق

واکنش به اعمال مغایر با هنجارهای مورد قبول جامعه اولین تعریفی است که از این اصطلاح به ذهن متبادر می‌گردد، اگرچه واکنش به این اعمال قدمتی به اندازه پیدایش بشر دارد ولی آن چه تحت عنوان خاص سیاست جنایی (**Kriminal politik**) به کار برده شد (اولین بار به عنوان رشته مطالعاتی علمی مستقل در سال ۱۸۰۳ توسط اندیشمند آلمانی، آنسلم فون فوئر باخ (**Anselm von feurbach**) در کتاب حقوق کیفری او به کار گرفته شد^۱) از نظر و دیدگاه این حقوقدان موضوع سیاست جنایی، مطالعه و تعریف و پیشنهاد ابزارهای مبارزه با بزهکاری مربوط به قانونگذار و مراجع دولتی است. تعریف دقیق او از این اصطلاح به این شرح می‌باشد: «مجموعه شیوه‌های سرکوب گرانه که دولت با استفاده از آن‌ها علیه جرم واکنش نشان می‌دهد»^۲. همان طور که در این تعریف ارائه شده توسط فوئر باخ مشاهده می‌کنیم (ابزارها و وسایل از لحاظ ماهیت و نوع باید به گونه‌ای باشد که در چهارچوب حقوق کیفری بگنجد^۳) آن چه می‌توان در اندیشه فوئر باخ در این تعریف و شاید اولین تعریف با این اصطلاح خاص یافت از آن به سیاست کیفری^۴ در معنای مضیق تعبیر می‌کنند که با محتوای سنتی مشتمل بر مجموعه واکنش‌های جنایی در برابر جرم است. (از جمله دیگر مولفه‌های این تعریف که موید مفهوم مضیق این اصطلاح می‌باشد به شرح ذیل است:

^۱ - به اعتقاد بعضی نویسندگان، اصطلاح سیاست جنایی را برای نخستین بار یک حقوقدان هلندی اهل فلاماند (ناحیه‌ای که اکنون در بلژیک است) به نام ژوس دو دام هودر در سده‌ی هفدهم در کتابی با همین عنوان به کار برد و در آن کتاب همه قلمروهای علوم جنایی را به بحث کشید. ر. ک مارتینز، رنه، تاریخ حقوق کیفری در اروپا، ترجمه محمدرضا گودرزی، انتشارات مجد ۱۳۸۲، ص ۶۳. به نقل از نجفی ابرند آبادی، علی حسین؛ سیاست جنایی، مجموعه مقالات برای ارتقاء دانش دست اندرکاران مبارزه با مواد مخدر، انتشارات سلسبیل، چاپ اول ۱۳۸۴ ص ۲۱۱

^۲ - لازرر، کریستین؛ درآمدی بر سیاست جنایی، ترجمه علی حسین نجفی ابرند آبادی، انتشارات میزان؛ چاپ اول، ۱۳۸۷، ص ۱۱.

^۳ - نجفی ابرند آبادی، علی حسین؛ ماخذ پیشین، ص ۲۱۱.

^۴ - Penal pollicy

۱- تدبیرها و اقدام‌ها عمدتاً تنبیهی هستند که از طریق نظام کیفری برای مقابله با مجرمان تعریف، تعیین و اجرا می‌شود.

۲- این ابزارها جنبه رسمی (دولتی) دارند، یعنی صرفاً توسط قوای عمومی حاکمیت، (دادگاه‌ها، پلیس، زندان‌ها و ...) تعیین و به اجرا گذارده می‌شود.

۳- تدبیرهای به کار گرفته شده تنها به مبارزه با جرم - یعنی فعل و ترک فعل که قبلاً در قانون تعریف شده است می‌پردازد و دیگر رفتارهای منحرفانه با وجود زشتی اجتماعی و اخلاقی، به دلیل نداشتن ضمانت اجرای کیفری، از دایره‌ی این تعریف خارج اند.

۴- پیشگیری از جرم در این تعریف تنها با سرکوبی و اجرای کیفر محقق می‌شود (پیشگیری کیفری) و تدبیرهای خاص پیشگیرانه (پیشگیری غیر کیفری) در آن جایی ندارد.^۱

۵- جرم را یک پدیده یک بعدی دانسته که صرفاً از طریق حقوق کیفری و ابزار سرکوب به آن پاسخ داده می‌شود.

اهمیت تعریف فوئرباخ را می‌توان به ساختارمند کردن واکنش‌ها و تدبیرهای به کار گرفته شده در واکنش به جرم دانست، (چرا که تعریف او بیانگر تحولات ژرف حقوق جنایی در فرآیند شکل‌گیری نهادها و مراجع قانون‌مندی است که تحت تأثیر دگرگونی گسترده سامانه‌های فکری نسبت به مقوله جرم و کیفر و مبارزه آگاهانه و هدفمند را در برابر بزهکاری سامان‌دهی می‌کند.^۲)

اگرچه تعریف فوئرباخ از سیاست جنایی نوآوری در روش‌های مقابله با جرم ارائه نداده، چرا که بشر هزاران سال کیفر را ابزاری در خور توجه در رویارویی با پدیده مجرمانه دانسته است، ولی اهمیت تعریف

^۱ - همان، صص ۲۱۲-۲۱۱

^۲ ایروانیان، امیر؛ سیاست جنایی، پیشینه تاریخی، ساختار، ویژگی‌ها، در تازه‌های علوم جنایی (مجموعه مقالات) انتشارات میزان، چاپ اول، ۱۳۸۸، میزان ص ۶۱.